

פרפראות

פאר

החתן שהתחיל להניח תפילין לקראת החתונה

רצועת עזה

אינה ניתנת

לכיבוש

בגלל דברי

המרגלים

פרפראות פאר

רצועת עזה אינה ניתנת לכיבוש בגלל דברי המרגלים

ביאור ע"ד המהרש"א א אות ו'

החתן שהתחיל להניח תפילין לקראת החתונה עמוד י"ד

מפתח נושאים פרשת שלח תשפ"א

א, ביאור שקר אין לו רגליים בדרך צחות
ב, ביאור בויכוח בין הלל ושמאי בלמדיני כל התורה על רגל אחת
ג, למה הוסיף " בשמו של יהושע וחילקו באברהם ושרה
ד, ארץ זבת חלב ודבש וזה פריה מכוון לוכי לאכול מפריה הוא צריך
ה, כל ת"ח שאומרים דברשמועה מפיו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר
ו, רצועת עזה אינה ניתנת לכיבוש בגלל דברי המרגלים
ז, בכתוב וימאסו בארץ חמד"ה נרמזו טענות המרגלים
ח, הרכבת משלוח המרגלים מכל שבט ושבט בגלל חוסר אמון, מהרש"א
ט, למה התפלל משה רק על יהושע ורק לאחר שראה ענותנותו
י, רמז לעניין המרגלים בכתוב אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו
יא, בתפילת דהע"ה מצינו שביקש שלא יזיקם חטא המרגלים בבואם לארץ
יב, וישארו במוט בשנים מכוון אל אל יתן למוט רגלך בצחות
יג, ביאור"כ בדרך צחות כי המרגלים נראו ענקים רק בגלל צלם
יד, הימים ימי בכורי ענבים מרמז לענין עשיית שידוך
טו, כוחו של כלב היה מאביו
טז, בצלו חמדתי וישבתני ואין לתפוח צל מבואר בספר העקרים ע"ד קבלת היסורים וגם ע"ד הכתוב סר צלם
יז, יתמו ושם ימתו מבואר ע"ד מ"ש התפארת שלמה
יח, רמז בכתובים לארבעים ימי תשובה שנתן הקב"ה לישראל
יט, בירור ההבדל בין מה שפירש רש"י בחומש למה שפירש בגמרא

כ, למה הקפיד הקב"ה על תכלת והרחיק מקלא אילן
כא, חכמים התירו כלאים רק בציצית למה
כב, בירור בענין אחרי לבבכם ואחרי עיניכם מה קודם למה
כג, בירור בדבר הקשה בדברי רבי משה הדרשן שהביא רש"י
כד, כריכת הציצית שלא על פי דין

א, ביאור שקר אין לו רגליים בדרך צחות

איתא בגמרא (סוטה דף לה עמוד א) **כתיב** (במדבר י"ג כ"ז) "ויספרו לו ויאמרו באנו וגו' וגם ארץ זבת חלב ודבש" וגו', **וכתיב**, "אפס כי עז העם" (דברו בשבח הארץ ובגנאי הארץ) אמר רבי יוחנן משום ר"מ, כל לשון הרע שאין בו דבר אמת בתחילתו - אין מתקיים בסופו. **רש"י**, אינו מתקיים - שמחזיקין אותן השומעין **כנדאין** לפיכך אומר דבר **אמת תחילה** כדי שיאמינו ואף מרגלים לכך פתחו בשבח הארץ תחילה,

למה יש לומר אמת לפני השקר

איתא בגמרא (שבת דף קד עמוד א) מאי טעמא שיקרא אחדא כרעיה קאי, ואמת מלבן לבוניה? - קושטא - קאי, שיקרא - לא קאי **רש"י** אחד כרעא - כל אות ואות שבו עומדת על רגל אחד.

אמת מלבן לבוני - מושכבין תחתיה אותיותיה כמין **לבינה**, דאל"ף הרי יש לה שתי רגלים ומושבה טוב, ורגל השני רחב.

לפי"ז יש לומר, דלפיכך לא רצו המרגלים לפתוח בדברי שקר, משום שדבר שקר אינו יכול לעמוד, ולכן פתחו בדבר אמת ועליו הניחו את השקר.

ר' הונא בשם ר' אחא, יו"ד שנטל הקדוש ברוך הוא מאמנו שרה ניתן חציו על שרה וחציו על אברהם,

תני ר' הושעיה עלה יו"ד ונשתטח לפני הקדוש ברוך הוא ואמר רבון העולמים עקרתני מן הצדקת הזאת, אמר לו הקדוש ברוך הוא צא לך, לשעבר היית נתון בשם נקיבה ובסוף תיבה, חייך שאני נותנד בשם זכר ובראש תיבה, הדא הוא דכתיב (במדבר יג טז) **"ויקרא משה להושע בן נון יהושע"**,

יש לבאר, למה היה הקב"ה צריך לחלק האות יי חציו לאברהם וחציו לשרה, ולמה החזירו ביהושע,

כתיב (בראשית פרק יב פסוק ז) **"וירא ה' אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו"**,

רש"י ויבן שם מזבח - **על בשורת הזרע ועל בשורת ארץ ישראל**,

איתא בגמרא (ברכות דף י עמוד א) הקדוש ברוך הוא צר צורה בתוך צורה ומטיל בה רוח ונשמה, קרבים ובני מעים. והיינו דאמרה חנה, (שמואל א' פרק ב' פסוק ב') **"אין קדוש כה' כי אין בלתך ואין צור כאלקיננו"**. מבואר כי חנה קראתו להקב"ה **צור** בלידת שמואל בנה,

איתא בגמרא (מנחות דף כט עמוד ב) **כתיב** (ישעיהו כ"ו ד') **"בטחו בה' עדי עד כי בי-ה' צור עולמים"** מאי שנא דכתיב בי-ה ולא כתיב י-ה, כדדרש ר' יהודה בר ר' אילעאי: אלו שני עולמות שברא הקדוש ברוך הוא, אחד **בה"י** ואחד **ביו"ד**, ואיני יודע אם העולם הבא ביו"ד והעולם הזה בה"י, אם העולם הזה ביו"ד והעולם הבא בה"י, כשהוא אומר: אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי **בהבראם אלא בה"י בראם**, הוי אומר: העולם הזה בה"י, והעולם הבא ביו"ד.

מבואר כי הבריאה בעולם הזה באות ה', לפיכך כשביקש הקב"ה לשנות את טבע הבריאה באברהם ושרה, עשה כן ע"י האות ה',

ולפי שהבטחת הזרע והבטת הארץ היו באים כאחד, לפיכך בשעה שביקש הקב"ה לקיים ההבטחה לכניסתם לארץ השיב את האות יי ליהושע שהיה סיבה בכניסתם לארץ.

ב, ביאור בויכוח בין הלל ושמאי בלמדיני כל התורה על רגל אחת

איתא בגמרא (שבת דף לא עמוד א) שוב מעשה בנכרי אחד שבא לפני שמאי, אמר לו: גיירני על מנת שתלמדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת. דחפו באמת הבנין שבידו. בא לפני הלל, גייריה.

אפשר לפרש, שכשאמר הגוי על רגל אחת, זה מרמז לשקר שעומד על רגל אחת, ולזה דחפו באמת הבנין, **אמת** מלבן לבוני - מושכבין תחתיה אותיותיה כמין **לבינה**, לומר **שגירות ותורה** לא יכולים להיות ע"י **שקר**, רק ע"י **אמת** שמושיבין תחתיה **לבינה** כמו בנין, וזה באמת הבנין,

גם יש לרמז, אָמַת הבנין.

ג, למה הוסיף י' בשמו של יהושע וחילקו באברהם ושרה

איתא בגמרא (סוטה דף לד עמוד ב) יהושע כבר בקש משה עליו רחמים, שנאמר, (במדבר י"ג ט"ז) **"ויקרא משה להושע בן נון יהושע"**, י-ה יושיעך מעצת מרגלים.

למה הוסיף משה בשמו של הושע את האות י' דייקא

יש להבין, אם לרמז בשמו את בקשת הישועה, הרי בשם הושע מרומז ישועה, ואם לומר מי הוא המושיע, והוסיף י' בשמו לומר י-ה יושיעך, וכי יש מי שאינו יודע מי הוא המושיע,

ביאור ע"ד רמז

יש לומר בדרך רמז, מכיוון והמרגלים מוציאי דיבת הארץ היו עשרה, לפיכך הוסיף י' לשמו לומר שהקב"ה יושיעך מעצתם של יי מרגלים,

למה חילק הקב"ה את האות י' באברהם ושרה והחזירו ביהושע ביאור ע"ד הפשט

איתא במדרש, (קהלת רבה פרשה ה י"ז) **כתיב** (בראשית י"ז ה') **"ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם"** **אברם** אינו מוליד **אברהם** מוליד **שרי** אינה יולדת **שרה** יולדת,

איתא בגמרא ירושלמי (סנהדרין פרק ב הלכה ו)

ד, ארץ זבת חלב ודבש וזה פריה מכון לוכי לאכול מפריה הוא צריך

כתיב (במדבר פרק יג פסוק כז) "ויספרו לו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש הוא וזה פריה"

איתא בגמרא (סוטה דף יד עמוד א) מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לא"י, וכי לאכול מפריה הוא צריך, או לשבוע מטובה הוא צריך, אלא כך אמר משה, הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי,

כתיב (במדבר פרק יד פסוק כג) "אם יראו את הארץ אשר נשבעתי לאבתם וכל מנאצי לא יראוה",

לפי"ז יש לפרש, מכיוון והמלינים לא יכנסו לארץ, ואין צורך להכחישם מה שאמרו וזה פריה כדי לגדף, וגם אין צורך להשביעם את הארץ הטובה, ע"ז אמרו ז"ל וכי לאכול מפריה, או לשבוע מטובה הוא צריך,

ה, כל ת"ח שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר

איתא בגמרא (בכורות ל"א ע"ב) מאי דכתיב (תהלים ס"א ה') "אגורה באהלך עולמים" וכי איפשר לאדם לגור בשני עולמים, אלא אמר דוד: רבונו של עולם, יאמרו דבר שמועה מפיו בעולם הזה, דאמר ר' יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי: כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר, ואמר רבי יצחק בר זעירי: מאי קראה (שיר השירים ז' י') וחכך כיון הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים - ככומר של ענבים, מה כומר של ענבים כיון דאדם נוגע בו דובב, אף תלמידי חכמים - כיון שאדם אומר דבר שמועה מפיו דובבות שפתיו בקבר.

איתא בגמרא (פסחים ק"ז ע"א) היה רבי מאיר אומר, כל תפילות שירות ותושבחות האמורות בספר תהלים - כולן דוד אמרן, שנאמר (תהלים ע"ב כ') "כלו תפלות דוד בן ישי", אל תיקרי כלו אלא כל אלו.

כתב רש"י (תהלים ע"ב כ') כלו תפלות דוד - רבותינו דרשו כלו, כל אלו תפלות דוד לכלול

כל הספר על שם דוד ואף מ"ש בני קרח ועשרה זקנים ע"ש שהוא נקרא נעים זמירות ישראל, והכי איתא במדרש תהלים פרק א', ובמדרש רבה קהלת פרשה ז' פסוק י"ט אות ד',

יש לדעת, למה היו חז"ל צריכים לדרוש שגם מה שאמרו אחרים כאלו דוד אמרם, ואין די אם אחרים אמרום,

יש לבאר, לפי שדוד המלך היה זה שביקש אגורה באהלך לעולמים, שיאמרו דבריו בעולם הזה, ובכך יהיו שפתותיו דובבות,

ומכיון והוא היה קריינא דאיגרתא, **בוודאי כאשר אומרים דבריו שהוא ספר תהלים, הדברים נאמרים יחד עם דוד המלך ע"ה**, ולפיכך אמרו שכל ספר תהלים נאמר על ידו,

כתיב (במדבר פרק יג פסוק כד) "למקום ההוא קרא נחל אשכול על אדות האשכול אשר כרתו משם בני ישראל", לפי הנ"ל יש לרמוז בכתוב

ו, רצועת עזה אינה ניתנת לכיבוש בגלל דברי המרגלים

ביאור ע"ד המהרש"א

כתיב (במדבר י"ג ל"א) "והאנשים אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו" (רש"י כביכול כלפי מעלה אמרו),

הדבר הנורא מאוד שאמרו המרגלים

איתא בגמרא (סוטה ל"ה ע"א), (מנחות נ"ג ע"ב), (ערכין ט"ו ע"א), "דבר גדול דברו מרגלים באותה שעה",

"כי חזק הוא ממנו", אל תקרי ממנו (מאתנו), אלא ממנו (מאתו), כביכול, אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משם, ע"כ,

פירש"י, בעל הבית - אדון העולם, אינו יכול להוציא כליו - אם הפקידם שם,

פירוש, שנתן הקב"ה לגוים את ארץ ישראל בפקדון עד שיחזיר הקב"ה לבני ישראל את ארץ ישראל, וע"ז אמרו המרגלים, כביכול, אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא משם כליו שהפקיד שם,

ח, הרכבת משלוח המרגלים מכל שבט ושבט בגלל חוסר אמון מהרש"א

כתיב (במדבר י"ג ב') "איש אחד איש אחד למטה אבותיו תשלחו",

כתב המהרש"א, (סוטה ל"ד ע"ב ד"ה שלח לך), ע"פ כוונתם הרעה שלא האמינו להקב"ה שהיא ארץ טובה, לא רצו כל שבט ושבט מהם לשלוח מרגל שאינו משבטו, **כי לא האמין לו**,

לזה א"ל, איש אחד איש אחד למטה אבותיו תשלחו, היינו לפי דעת כל נשיא ושבט בהם, עכ"ל המהרש"א,

ט, למה התפלל משה רק על יהושע ורק לאחר שראה ענותנותו

כתיב (במדבר י"ג ט"ז) "ויקרא משה להושע בן נון - יהושע", וברש"י, **התפלל עליו י-ה יושיעך מעצת מרגלים**,

איתא בתרגום יונתן, (במדבר י"ג ט"ז) כד חמא משה **ענותנותיה דיהושע**, קרא משה להושע בר נון **יהושע**, (שהוא נוטריקון י-ה יושיעך)

ביאור הענין שהתפלל רק לאחר שראה ענותנותו והתפלל רק על יהושע

אפשר לומר, לפי שידע משה רבינו, כי יבוא זמנו, ואז יבקש מאת השי"ת, (במדבר כ"ז ט"ז), "יפקד ידוד אלוקי הרוחות לכל בשר איש על העדה",

כתב רש"י אלוקי הרוחות - למה נאמר, אמר לפניו, רבש"ע גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד, ואינן דומין זה לזה, **מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד**,

וכאשר ראה משה רבינו ענותנותיה דיהושע, והבין שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו, עלה בדעתו כי הוא האיש שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד,

ולפיכך חשש משה רבינו, שאם יהיה יהושע בעצת מרגלים, לא יוכל להיכנס לארץ, ולכן התפלל עליו. י-ה יושיעך מעצת מרגלים.

ביאור המהרש"א מהו "בכיה לדורות"

איתא בגמרא (סוטה ל"ה ע"א), כתיב (במדבר י"ד א') "ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו", אמר רבה אמר רבי יוחנן, אותו היום תשעה באב היה, אמר הקדוש ברוך הוא, **הן בכו בכיה של חנם, ואני אקבע להם בכיה לדורות**,

כתב המהרש"א (סוטה ל"ה ע"א ד"ה כביכול), **יש לפרש**, דרצה לומר, **דאף כאשר יביא את בניי לשם**, לא יוכל להוציא הגויים משם, וע"כ נתחייבו **בכיה לדורות, להוציאם משם, עכ"ל המהרש"א**,

מבואר בדבריו, דהא דאמרו חז"ל, הן בכו בכיה של חנם, ואני אקבע להם **בכיה לדורות**, קאי, אהא דאמרו, כביכול אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משם, וזו **הבכיה לדורות**, שאי אפשר להוציא את הגויים מארץ ישראל.

י, בכתוב וימאסו בארץ חמד"ה נרמזו טענות המרגלים

כתיב (תהילים ק"ו כ"ד) "וימאסו בארץ חמד"ה לא האמינו לדברו", וברש"י, "וימאסו בארץ חמד"ה" - **בשלוח מרגלים, והוציאו דבה על הארץ, ע"כ**,

בשלושה דברים תפסו המרגלים על ארץ ישראל

ח'זק הוא ממנו,
אנשי מ'דות, אנשים גדולים
ד'בת ה'ארץ, ארץ אוכלת יושביה,

שלושה דברים אלו מרומזים במילה חמד"ה

המילה חמד"ה הם ר"ת

ח'זק

מ'דות

ד'בת ה'ארץ

בכך מרומזים טענות המרגלים על ארץ ישראל.

"יאכלו", הצדיקים אכלום, ולא הביאו למדבר.

וזהו הרמז בכתוב "אמרו צדיק כי טוב, כי פרי מעלליהם יאכלו". הצדיקים אמרו "כי טוב" ורק הם שאכלו בארץ את פירות העלילה של המרגלים.

יא, בתפילת דהע"ה מצינו שביקש שלא יזיקם חטא המרגלים בבואם לארץ

כתיב (במדבר י"ג כ"ג), "וישאהו במוט בשנים",

כתיב (במדבר י"ד ט"ו), "סר צלם מעליהם, והי' אתנו אל תיראם",

כתיב (תהילים קכ"א), "אל יתן למוט רגלך", "ידוד שמרך ידוד צלך", "ה' ישמור צאתך ובואך מעתה ועד עולם",

רמז בתפילת דהע"ה שלא יזיקם חטא המרגלים

אפשר לרמז, כי דהע"ה התפלל בתפילה זו, על כלל ישראל, שלא יזיקם חטא המרגלים בעת היות עם ישראל בארץ ישראל,

וכך הרמז בפסוקים

"אל יתן למוט", זהו המוט, כמ"ש "וישאהו במוט בשנים",

"רגלך", רמז למרגלים,

"ה' צלך", זהו, שסר צלם, וה' אתנו,

"ה' ישמור צאתך ובואך", זה, ביאת ישראל אל הארץ, ע"ד (דברים לא) "כי אתה תביא וגו' אל הארץ"

מעתה ועד עולם, שישמור השי"ת את עם ישראל בארץ ישראל עד עולם, ושלא יזיקם חטא המרגלים בבואם לארץ.

יב, וישאהו במוט בשנים מכוון אל אל יתן למוט רגלך בצחות

כתיב (במדבר י"ג כ"ג) "וישאהו במוט בשנים"

וזה שאמר הכתוב (במדבר פרק כ"ז י"ח) "ויאמר ידוד אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו"

כתב רש"י, אשר רוח בו – "כאשר שאלת" שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד,

עוד אפשר לפרש הלשון "כאשר שאלת"

עוד יש לפרש, **כאשר שאלת**, הכונה, **הבקשה שביקשת**, "י-ה יושיעך מעצת מרגלים".

(בילקוט ביאורים דמתיבתא (סוטה ל"ד ע"א) מביא שמונה דרכים בביאור הקושיא, למה התפלל רק על יהושע)

י, רמז לעניין המרגלים בכתוב אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו

כתיב (ישעיהו ג'), "אמרו צדיק כי טוב, כי פרי מעלליהם יאכלו",

כתיב, (במדבר י"ג כ'), "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ",

יהושע וכלב אכלו הפירות בארץ ישראל והמרגלים הוציאו למדבר להתעולל עלילות ברשע

הציווי היה לקחת מפרי הארץ, אך המרגלים ביקשו עלילה, ולקחו הפירות למדבר, להראות כי משונים המה,

ורק יהושע וכלב, לקחו את הפירות בגלל הציווי "ולקחתם מפרי הארץ", והבינו, כי רצון הבורא שיאכלו מפריה וישבעו מטובה, (כלשון בעל העקידה שער פ"ז שאלה ו')

יהושע וכלב, אכלו שם את פירות הארץ, והמרגלים שביקשו עלילה הביאו למדבר, ע"כ,

יש לכוון הפסוק לעניין המרגלים

"אמרו צדיק" זה יהושע וכלב, שהיו צדיקים,

"כי טוב" הם שאמרו **כי טוב**, טובה הארץ מאוד מאוד,

"כי פרי מעלליהם", אותם הפירות שלקחו המרגלים להעליל את מעלליהם, והם פירות העלילה,

יש לרמז הכתוב לעשיית שידוך

ולקחתם, רמז, "לכי יקח איש אשה",

והימים הם ימי "בכורי" הם ימים שבהם יש לבכר מלשון **ביכור**, ע"ד (דברים כ"א ט"ז) "יוכל לבכר"

"ענבים". הרמז, לענבי הגפן בענבי הגפן.

ואומר הכתוב, שיש לבכר ולמצוא בת ת"ח שיהיה **ענבי הגפן בענבי הגפן** דבר נאה ומתקבל,

וזה הרמז בכתוב בשעה של "ולקחתם מפרי הארץ", שיש לבקש ולמצוא השידוך, הימים ימי בכורי **ענבים**, שיהיה ענבי הגפן בענבי הגפן.

יש לפרש ביכורי ענבים דרך ענוה

עוד יש לומר, **ביכורי ענבים**, שישא בת תלמיד חכם וישא בתו לתלמיד חכם, **שיהיו משל לענבי הגפן**,

ע"ד הכתוב עמוס ט' י"ג) הנה ימים באים נאם ה' ונגש חורש בקצר **ודורך ענבים** במשך הזרע והטיפו ההרים עסיס וכל הגבעות תתמוגגנה, **פירוש, ודורך** - הדרך לדרך על **הענבים** להוציא היין, (מצודות)

והוא **דרך ענוה** ע"ד עשתה **ענוה** עקב לסוליתה, והוא **דורך ענבים**,

טו, כוחו של כלב היה מאביו

כתיב (במדבר י"ג ו'), "למטה יהודה **כלב בן יפונה**",

כתיב (במדבר י"ד כ"ד), "ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי והביאתיו אל הארץ אשר בא שמה"

איתא בגמרא (תמורה ט"ז ע"א), (סוטה י"א ע"ב), **כתיב**, (יהושע ט"ו י"ז), וילכדה, "עתניאל בן קנז, אחי כלב", ויתן לו את עכסה בתו לאשה, מבואר, שעתניאל וכלב אחים היו, והיו שתיים **בניו של קנז**,

ומקשה הגמרא, וכלב בן קנז הוא, והלא כלב בן יפונה הוא, (כמ"ש במדבר י"ג ו' כלב בן יפונה)

כתיב (תהלים פרק קכ"א ג') "אל יתן למוט רגלך",

איתא בגמרא (שבת קנ"ב ע"א) אמר ליה רבי לרבי שמעון בן חלפתא: מפני מה לא הקבלנו פניך ברגל, כדרך שהקבילו אבותי לאבותיך, אמר ליה: סלעים נעשו גבוהים, קרובים נעשו רחוקים, **משתים נעשו שלש**, פירוש, מכיוון וקשה לו להלך **בשתי רגליו**, הוא זקוק לשלישי שהוא **המוט** למשענת, ועל זה מבקשים אל יתן **למוט רגלך**, שיוכל להלך ברגליו, ולא יצטרך **למוט** לתוספת לרגליו, וזהו אל יתן למוט רגלך.

יג, ביאור"כ בדרך צחות כי המרגלים נראו ענקים רק בגלל צלם

כתיב (במדבר י"ג ל"ג) "ושם ראינו את הנפילים בני ענק", וברש"י, ענק. **שמעניקים חמה בקומתן**,

אפשר לפרש בדרך צחות, "שמעניקים חמה בקומתן", שצל החמה, היא זו **שהעניקה** להם את קומתן הבלתי טבעי, ונראו ענקים,

וע"ז אמרו המרגלים "ושם ראינו את הנפילים בני ענק", כי בדרך הטבע, פעמים שהצל עושה את האדם בגודל בל יתואר, ואז נראה האדם ענק ביותר, ללא שום קשר לגובהו האמיתי,

וע"ז אמר להם משה רבינו, (במדבר י"ד ט') "סר צלם אל תיראום", שהקב"ה הסיר מהם הצל, ולכן "אל תיראום", שהם בגודלם הטבעי, ולא כמו שראיתם אותם ענקים בגלל צל החמה. וסר צלם מעליהם.

יד, הימים ימי בכורי ענבים מרמז לענין עשיית שידוך

כתיב (במדבר י"ג כ') "ולקחתם מפרי הארץ, והימים ימי בכורי ענבים",

איתא בגמרא (פסחים מ"ט ע"א), תנו רבנן, לעולם ימכור אדם כל מה שיש לו וישא בת תלמיד חכם, וישא בתו לתלמיד חכם, **משל לענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל**,

ביום מתן תורה, יכול אף ישראל כן ת"ל בצלו
חמדתי וישבתי, ע"כ,

יש להקשות, תחילת הכתוב אמר שהכל
בורחין הימנו כי אין לו צל, ואיך סיים בצלו
חמדתי, כלומר שיש לו צל,

ויש לבאר ע"ד הכתוב בפרשתנו (במדבר י"ד ט')
סר צלם מעליהם וה' אתנו וגו', וכך הוא
מבואר באור המאיר,

בספר העיקרים מבאר ע"ד קבלת היסורים

בספר העיקרים (מאמר ג פרק א), כתב, וכן מה
שאמרו שם בפרק שירה, תפוח מה הוא אומר,
כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו
חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי (שיר השירים
ב' ג'), על זה הדרך יתפרש, כי לכך נמשל
הקדוש ברוך הוא בתפוח כמו שאמרו במדרש
חזית, לומר לך אף על פי שאילן התפוח אין
אדם נהנה בצלו לפי שאין לו צל גדול כשאר
אילנות, מכל מקום לתקות טובת הפרי וריחו
ומתיקותו וערבותו אל החיך ישתוקק האדם
לישב בצל המועט ההוא,

כך אף על פי שיסורין באין על האדם העובד
את השם ואינו מצליח בעולם הזה בהיותו
יושב בסתר עליון ובצל שדי יתלונן, ראוי לו
שלא יעזוב תומו בהיותו מקוה השכר העתיד
לבא ומתיקותו וערבותו למכירים בו, וכן אמר
במדרש חזית, מה התפוח הזה הכל בורחין
ממנו בשעת השרב לפי שאין לו צל, כך ברחו
אומות העולם משבת בצל הקדוש ברוך הוא
ביום מתן תורה, יכול אף ישראל כן תלמוד
לומר בצלו חמדתי וישבתי, עכ"ד בעל
העיקרים.

באור המאיר מבאר ע"ד אתערותא דלתתא מעורר אתערותא לעילא

כתב באור המאיר, (ויקרא שיר השירים),
ולכאורה יש להבין, כיון שאין לתפוח צל
ולפיכך ברחו האומות הימנו, אם כן איה
אפוא הצל לעמו ישראל, באומרו אבל אני
בצלו חמדתי וישבתי,

והנראה, על דרך דאיתא במדרש (מובא
בשלה"ק בריש שער הגדול) ה' צלך (תהלים קכא, ו)
מה צל הזה אם אתה בוכה הוא בוכה נגדך,
ואם אתה שוחק יושב בשמים ישחק גם כן
נגדך, כי באמת כלל זה מונח בידינו (זוה"ק ח"א
קסד, א'), **באתערותא דלתתא אתער לעילא**,

אלא, מאי בן יפונה, הוא בן שפנה מעצת
מרגלים, ע"כ,

מבואר בגמרא, שלעולם כלב הוא בן קנז, ומה
ששינה הכתוב שמו לבן ליפונה, ללמדך שפנה
ממעצת מרגלים,

בירור מה הוסיפו חז"ל בדרשתם

יש להבין, למה היה צריך לשנות שמו של
אביו מקנז ליפונה ללמדנו שבנו כלב פנה
מעצת מרגלים,

הלא מקרא מלא דיבר הכתוב שרוח אחרת
היתה עמו, ולא הלך בעצת מרגלים, ומה יתן
לך דרשת חז"ל,

יש לומר, דלפיכך שינה הכתוב שם אביו של
כלב מקנז ליפונה, לומר לך דכח הבן שהיה
יכול לילך מנגד לעצת המרגלים, היה מכוח
האב, וע"ז נאמר, יפה כח הבן, מכוחו של אב.

והדבר מכוון, שהכוח שלא לילך בעצת
המרגלים, היה מכח האב, מהא דאמרו חז"ל,

(סוטה ל"ד ע"ב) "אבותיי בקשו עלי רחמים
שאנצל מעצת מרגלים.

טז, בצלו חמדתי וישבתי ואין לתפוח צל מבואר בספר העיקרים ע"ד קבלת היסורים וגם ע"ד הכתוב סר צלם

ביאור הדבר בספר העיקרים ובספר אור המאיר

כתיב, (שיר השירים פרק ב פסוק ג'), "כתפוח
בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו חמדתי
וישבתי ופריו מתוק לחכי",

כתב רש"י (שיר השירים פרק ב פסוק ג), ומדרש
אגדה, התפוח הזה הכל בורחין הימנו לפי
שאין לו צל, כך ברחו כל האומות מעל הקדוש
ברוך הוא במתן תורה, אבל אני בצלו חמדתי
וישבתי,

איתא במדרש (רבה שיר השירים פרשה ב' אות ג')
ר' הונא ורבי אחא בשם רבי יוסי בן זמרא מה
התפוח הזה הכל בורחין ממנו בשעת השרב
ולמה כן לפי שאין לו צל לישוב בצלו, כך ברחו
אומות העולם משבת בצל הקדוש ברוך הוא

אפשר לרמז הפסוק, כי אלו הם ארבעים ימי תשובה
מר"ח אלול ור"ה ויו"ב

"אשר תרתם את הארץ" רמז למרגלי הגוף, כמו שפירש רש"י את הפסוק בפרשתנו (במדבר ט"ו ל"ט) "ולא תתורו אחרי לבבכם" כתב רש"י, כמו (במדבר יג) "מתור הארץ", הלב והעינים הם מרגלים לגוף, ומסרסרים לו את העבירות, העין רואה והלב חומד והגוף עושה את העבירות, עכ"ל,

"ארבעים יום", רמז לארבעים ימי תשובה, כמ"ש בספר אבודרהם סדר תפלת ראש השנה, וז"ל, ויש מקומות שנוהגין להשכים מראש חדש אלול, כי בראש חדש אלול עלה

משה להר פעם שלישית לקבל לוחות שניות, והתפלל בהם על ישראל, ונתקבלה תפלתו, ונתנו לו הלוחות וירד ביוה"כ, ונקבע יום מחילה וסליחה לדורות.

והדרשנים אומרים סמך לדבר, "אני לדודי ודודי לי" ר"ת אלו"ל. וסופי תיבות ד' יודיין מספר מ' יום, עכ"ל אבודרהם,

"יום לשנה יום לשנה" רמז לשתי ימים ראשונים של השנה, שהם ראש השנה, "תשאו את עונותיכם", רמז ליום כיפור, כמ"ש הכתוב (ויקרא ט"ו ב) ונשא השעיר עליו את כל עונותם, ובימים אלו תשאו את עונותיכם מאתכם.

בספר נועם מגדים, מבאר הכתוב וישובו מתור הארץ מקץ ארבעים יום, שלאחר ארבעים ימי תשובה החל ביום כפור חוזרים לדרכם ואינם יודעים כי עיקר המטרה להגיע לסוכות ושמחת תורה, עיי"ש.

יט, בירור ההבדל בין מה שפירש
רש"י בחומש למה שפירש בגמרא

כתיב (במדבר י"ג א') "וידבר ידוד אל משה לאמר, שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען",

פירש"י, "לדעתך, אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח", ע"כ,

איתא בגמרא (סוטה ל"ד ע"ב), שלח לך אנשים, אמר ריש לקיש שלח לך מדעתך, וכי אדם זה בורר חלק רע לעצמו,

ואין לך שום דבר בעולם אשר אנחנו בני ישראל מעוררים למטה שלא יתער דוגמתו בעולמות עליונים, אם רע או טוב,

והנה מעלה מובחרת זאת חיבב אותנו הקדוש ברוך הוא, להיות לנו לצל לעורר בהתעוררות התחתון התעוררות עליון, כי חלק ה' עמו (דברים לב, ט), וכחם יפה בנענועם החבל קצה התחתון, לנענע קצה חבל עליון בשרשו, לאפוקי האומות, הצל עובר וחלף, ואין כחם יפה לעורר דוגמתם להיות הקדוש ברוך הוא בחינת צל להם, כאשר לעם קרובו ישראל, וכדברי המדרש ה' צלך אם אתה בוכה הוא בוכה נגדך, ואם אתה שוחק הוא שוחק נגדך, אתה דייקא ולא האומות, הצל עובר מהם מאתו יתברך, ומאומה אין בידם לפעול בהתעוררותם דלתתא התעוררות צל עליון. עכ"ד,

ובכך יש לבאר, סר צלם, אבל וה' אתנו,

יז, יתמו ושם ימתו מבואר
ע"ד מ"ש התפארת שלמה

כתיב (במדבר י"ד ל"ה) במדבר הזה יתמו ושם ימתו,

כתב התפארת שלמה, פירוש הפסוק (במדבר י"ז כ"ח) "האם תמנו לגוע", כי כאשר "תמנו", כלומר כאשר כבר מגיעים לשלימות, אין יותר מה לתקן בעולם הזה,

ואז הגיע עתו של אדם, להסתלק מן העולם, וזהו, האם תמנו, כלומר האם כבר השלמנו עבודתנו בעולם הזה, שהגיע זמנינו לגוע, עיי"ש,

דבר זה מרומז בפסוק, "יתמו ושם ימתו", פירוש שכאשר יגיעו לשלימות אז ימותו, וגם האותיות יתמו הם האותיות ימתו, וזה הפירוש "יתמו ושם ימתו".

יח, רמז בכתובים לארבעים ימי
תשובה שנתן הקב"ה לישראל

כתיב (במדבר י"ד ל"ד), "כימים אשר תרתם את הארץ, ארבעים יום, יום לשנה יום לשנה, תשאו את עונותיכם",

ולראות הטובה היא אם רעה, וכל הענין
הכתוב בפרשה הזאת,

הכל עשה משה רבינו עליו השלום, אולי
יחזרו בהם ואל ישלחו, כשיראו, שאני מצוה
להם לשלוח ולראות, שאלמלא לא היתה
טובה - לא הייתי אומר להם לראות על כל
דבר ודבר, ולפיכך כשראיתם שהוא טוב

בעיני, היה לכם לחזור ולומר לא נשלחה
מרגלים, שהרי הוא בטוח שהארץ היא טובה,

דכך איתא בגמרא, וכי אדם בורר חלק רע
לעצמו, ואפילו הכי חטאתם ולא האמתם,
עכ"ל המהר"ל,

מבואר בדברי המהר"ל שמשה רבינו לא
חטא, מכיוון שחשב שילמדו "מדעתו"
שהארץ טובה, כדאיתא בגמרא וכי אדם בורר
חלק רע לעצמו, והם לא רצו ללמוד מדעתו של
משה רבינו שהארץ טובה,

יש לומר כי הפירושים השונים ברש"י הם לכוון
לתירוץ המהרש"א והשני לכוון לתירוץ המהר"ל

ועתה נבוא לבאר ההבדלים כמין חומר,

בגמרא כתב רש"י "מדעתך", מכיוון וביקש
לתרץ את קושיית הרמב"ן על משה רבינו,
כדברי המהר"ל, שביקש מש"ר שילמדו
"מדעתו", ויחזרו בתשובה ולא ישלחו, שאין
אדם בורר חלק רע לעצמו, והם לא רצו ללמוד
מדעתו,

ובכך מבואר מה שהוסיף רש"י בגמרא "אמר
לו הקב"ה אני איני מעכב על ידך", פירוש,
אם הנך רוצה לבדקם אם יחזרו בהם אם
לאו, הרי יש להם "בחירה ואני איני יכול
לעכב הבחירה", וזהו "אני איני מעכב על
ידך",

ורש"י בחומש, ביקש לתרץ את קושיית
הרמב"ן על משה רבינו, כדברי המהרש"א,
שכתב שאמר לו הקב"ה שלח "לדעתך" שלא
הבנת כוונתם הרעה, **ולא לדעתי**, שאני יודע
כוונתם, ולפיכך פירש רש"י, אם תרצה שלח,
שאינך יודע כוונתם,

וגם לא הוסיף רש"י בחומש, אני איני מעכב
על ידך, שלא היה משה מבקש להחזירם
מדרכם הרעה, שבזה יש להם בחירה, אלא
שלא ידע כוונתם. ולכן גם לא הביא רש"י את
לשון הגמרא, וכי אדם זה בורר חלק רע

פירש"י, מדעתך,

**אני איני מצוה אותך, אבל ישראל הם
אומרים לך, אני איני מעכב על ידך,**

יש לברר ההבדלים בין פירושו בחומש לגמרא

בין לדעתך, לבין, מדעתך,
**בין אני איני מצוה לך, לבין, אבל ישראל הם
אומרים לך,**
**בין, אם תרצה שלח, לבין, אני איני מעכב על
ידך,**

יש לבאר בהקדם קושיית הרמב"ן ותירוץ
המהרש"א והמהר"ל

הקשה הרמב"ן, (במדבר י"ג ב') כיון דדעת
משה היה גם כן לשלוח המרגלים, מה חטאו
המרגלים יותר ממנו, הרמב"ן מאריך מאוד
בקושייתו, ובתירוצו, עיין שם,

תירוץ המהרש"א על קושיית הרמב"ן

כתב המהרש"א (סוטה ל"ד ע"ב ד"ה שלח לך
לדעתך), הקב"ה הסכים בשליחות יהושע ב'
אנשים, והם כלב ופנחס שהוחזקו כבר
לצדיקים ולא יוציאו דיבה על הארץ, ולא
שלחו אותן, רק שידעו מהיכן נוחה ליכבש,

**וגם כאן הסכים הקב"ה עם משה לשלוח ב'
אנשים כאילו**, כמ"ש שלח לך אנשים, דרוב
מיעוט שנים,

אבל ישראל לא היה כוונתם בכך, אלא **לידע
האם טובה אם רעה**, ומשה לא ידע את
כוונתם זה הרעה, וע"כ אמר וייטב בעיני
משה, ואמר ליה הקב"ה שלח "לדעתך" שלא
ידעת כוונתם הרעה,

"ולא לדעתי", כי ה' יראה ללבב, שכל כוונתם
לבושת א"י, עכ"ל המהרש"א,

מבואר בדברי המהרש"א שמשה רבינו לא
חטא, מכיון ושלחם "לדעתו", שחשב לשלחם,

רק שידעו מהיכן נוחה ליכבש, ולפי דעתך אם
תרצה שלח, אבל לא היה זה לדעת הקב"ה
שידע כוונתם הרעה,

תירוץ המהר"ל על קושיית הרמב"ן

כתב המהר"ל (גור אריה במדבר י"ג פסוק ב')
לפיכך אמר להם משה שישלחו המרגלים

כא, חכמים התירו כלאים רק בציצית למה

כתיב, (במדבר ט"ו ל"ט) "ועשו להם ציצת וגו', ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם",

איתא בגמרא (יבמות ד'), אריכות דברים בשקו"ט להתיר כלאים בציצית, ובמסקנא למידין "לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו, גדילים תעשה לך", והתירו הפשתן עם הצמר בציצית,

יש להבין, למה האריכו כ"כ חז"ל בשקלא וטריא, להתיר פשתן עם צמר בציצית

אפשר לפרש, משום שבמצות ציצית כתיב, " **ולא תתורו אחרי לבבכם**", ופירש רש"י **תתורו** כמו **מתור הארץ**, הלב והעיניים הם **מרגלים** לגוף, עכ"ל,

כתיב (יהושע ב' ו' הפטרת שלח), בשילוח המרגלים דיהושע, "ותטמנס בפשתי העץ", שהצלת המרגלים היתה ע"י פשתן,

אף כאן בציצית, יש לנו לומר, כי אנו צריכים להתיר פשתן בציצית, בכדי להינצל מהמרגלים שבגוף,

לפי"ז אפשר"ל בדרך רמז, דלפיכך דנו חז"ל באריכות להתיר פשתן בציצית.

כב, בירור בענין אחרי לבבכם ואחרי עיניכם מה קודם למה

כתיב (במדבר ט"ו ל"ט) "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם",

איתא במדרש (מובא ברש"י במדבר ט"ו ל"ט) עין רואה ולב חומד וכו',

הקושיא ידועה, קודם היה צ"ל הכתוב, אחרי עיניכם, ואח"כ אחרי לבבכם

כך מבאר המלבי"ם את הקושיא, דעת רבים, שהתעוררות חמדת הלב אל העבירה בא מסבת החושים, כמ"ש העין רואה והלב חומד, ואמרו, שאין אדם מתאוה אלא ממה שראו עיניו.

וכתב בעל העקידה, בלשונו המליצית (שער ע"ב דף ב' ע"ב), **לא יכשלו הרגלים רק לאשמת**

לעצמו, שזה מבואר רק בדברי המהר"ל, כדפרשינן.

ובזה בא רש"י לכוון לשתי התירושים על קושיית הרמב"ן, למה מש"ר לא חטא בחטא המרגלים, וביקש רש"י לומר כי שתי התירושים אמת ויציב.

כ, למה הקפיד הקב"ה על תכלת והרחיק מקלא אילן

איתא בגמרא (בבא מציעא דף סא עמוד ב) למה לי דכתב רחמנא יציאת מצרים גבי ציצית, אמר הקדוש ברוך הוא, אני הוא שהבחנתי במצרים בין טפה של בכור לטפה שאינה של בכור - אני הוא שעתידי ליפרע ממי שתולה **קלא אילן** בבגדו ואומר **תכלת** הוא.

איתא בגמרא (סוטה דף יז עמוד א) מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין, מפני שהתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לכסא הכבוד, שנאמר, ויראו את אלקי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר, וכתב, כמראה אבן ספיר דמות כסא.

איתא בגמרא ירושלמי (ברכות פרק א' הלכה ב') וראיתם אותה אין כתיב כאן אלא וראיתם אותו מגיד שכל המקיים מצות ציצית כאלו מקבל פני שכינה, מגיד שהתכלת דומה לים והים דומה לעשבים ועשבים דומין לרקיע ורקיע דומה לכסא הכבוד והכסא דומה לספיר דכתיב (יחזקאל י א) ואראה והנה על הרקיע אשר על ראש הכרוב כאבן ספיר כמראה דמות כסא.

ופירשו בו, שע"י ראיית הציצית יזכור את היושב על הכסא,

ההרחקה מקלא אילן

קלא אילן, הוא צבע הדומה לתכלת אך אינו התכלת שעליו צותה תורה, והשם **אילן** מרמז על מה שאמרה תורה אלהיהם על ההרים שהוא עבודה זרה, ודנו בה באורך במסכת עבודה זרה מ"ה בעניין אילן הנעבד לע"ז, והוא ההיפך מלזכור את היושב על הכסא, לפיכך בזהירו כ"כ מקלא אילן, שלא יבוא ח"ו למחשבת ע"ז.

בכך אפשר לפרש, מה שאמרו קודם אחרי לבבכם, ואח"כ אחרי עיניכם,

והרי זו מעין הבטחה, כי מי ששומר לבו ממחשבות און, יזכה לכך שלא יראו עיניו תמונות שוא, ורק מי שאינו שומר לבו מחשוב ברע, יבוא להיכשל בראיה רעה, וזהו שהקדים, אחרי לבבכם, שאם הלב מוכן לכך שאינו רוצה לראות, אז מובטח לו שלא ייכשל באחרי עיניכם, ולכן נאמר קודם אחרי לבבכם ואח"כ אחרי עיניכם. וזהו, ולא תתורו אחרי לבבכם, ממילא לא תיכשלו באחרי עיניכם.

כג, בירור בדבר הקשה בדברי רבי משה הדרשן שהביא רש"י

כתיב (במדבר ט"ו ל"ח) "דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת",

כתב רש"י, ומיסודו של רבי משה הדרשן העתקתי

"על כנפי בגדיהם" - כנגד (שמות י"ט) "ואשא אתכם על כנפי נשרים".

"על ארבע כנפות" ולא בעלת שלש, ולא בעלת חמש, כנגד, ארבע לשונות של גאולה שנאמר

במצרים (שמות ז) **והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי**,

"פתיל תכלת" על שם שכול בכורות, תרגום של שכול תכלא. ומכתם היתה בלילה, וכן צבע התכלת דומה לרקיע המשחיר לעת ערב,

ושמונה חוטים שבה, כנגד שמונה ימים ששהו ישראל, משיצאו ממצרים עד שאמרו שירה על הים,

הקושיא בדברי רבי משה הדרשן

כתב המהר"ל (גור אריה במדבר פרק טו פסוק מ"א ד"ה, כנגד שמנה), הקשה הרא"ם, דבפרשת בשלח (שמות יד, ה) כתב רש"י שהשירה אמרו **ביום ז' של פסח**, לכך אנו קוראים את השירה ביום ז', וכאן פירש דהיתה השירה ביום ח',

תירוץ המהר"ל על הקושיא

ואין זה קשיא, דמן סוף היציאה עד יום ז' של פסח הוא ז' ימים, ומתחלת היציאה, עד שאמרו שירה ח' ימים, דחשיב זמן התחלת היציאה מחצות י"ד, שאז יצא מרשות מצרים, כיון ששחטו הפסח (שמות י"ב ו'),

העינים, אי"כ היה צריך לכתוב אחרי עיניכם ואחרי לבבכם,

בירור המלבי"ם דהלב קודם לעינים

כתב המלבי"ם, לתרוץ קושיא זאת, אמנם חז"ל דייקו ההפך, כי בצד א' לולא קדמו ציורי התאווה למשול בלבו בדרך רע או דרכי המינות שמשלו בלבו להסיר מפניו יראת ה' ופחדו, לא היה מתפעל ממראה עיניו,

ומה שנתפעל ממראה עיניו אל התאווה, זה אות כי כבר סללו ציורי התאווה מסלה בלבבו מקודם, וז"ש שהעינים הולכים אחר הלב שלולא ציורי התאווה שקננו בלבו לא יתפעל מראות עיניו,

וע"כ הקדים ולא תתורו אחרי לבבכם, שהוא הקודם לצייר ציורי התאווה ומדות הרעות ואז יתור אחר עיניו, וראיה לדבר נגד האומרים, שלא יתפעל הלב אל הציורים הרעים רק ע"י שהובילו אותם העינים אל הנפש פנימה, דהא גם הסומא יעשה תועבות גדולות אף שלא ראה בעיניו.

מעשה נורא בהר"ר יחיאל מאיר מגאסטינין איד שביאר לדברי רש"י

בספר שיח שרפי קודש (פרשת תצוה), עה"פ (שמות כ"ח) "ואלה הבגדים וכו' ואפוד", כתב רש"י, **לא שמעתי** וכו' ולבי אומר לי וכו' כמין סינר שחוגרות השרות כשרוכבות על הסוסים, **רש"י פירש על פי מעשה שהיה**

מעשה שהיה, הצדיק הקדוש הר"ר יחיאל מאיר מגאסטינין זצ"ל, פעם אחת פגע אשה אחת בבגדי פריצות, ותיכף ברח לחדרו ובכה מאוד על מה שאירע לו פתאום לראות בבגדי פריצות,

אך ניחם את נפשו, עם מאמר רש"י ז"ל פי תצוה, האפד עשוי כמין סינר של שרות רוכבות על סוסים, איך ראה רש"י הקדוש סינר של שרות, אלא מוכח מזה שהיי רש"י הקדוש הולך פ"א דרך הרחוב ופתאום בא כנגדו שרות רוכבות על סוסים וראה את הסינר, והיי מתאונן מאוד ע"ז. אך אח"כ כשבא לפרשת האפוד, נזכר א"ע בהסינר, ובודאי האפוד עשוי כמין הסינר הזה, ועי"ז ניחם גם הה"ק מגאסטינין ז"ל את נפשו, בטח בא הדבר הזה כנגדו, לתקן איזה ענין, והבן גודל קדושתם. ע"כ,

עוד י"ל שמרמז ליו"ט שני של גלויות

אפשר לומר עוד, ששבע חוטים כנגד שבע ימים, וחוט שמיני רמז ליו"ט אחרון של פסח, שהוא יו"ט שני של גלויות,

עין בפרשת בשלח במה שלא נכתב דרך המהרש"א

כד, כריכת הציצית שלא על פי דין

שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן יא, ונוהגים לכרוך באויר ראשון ז' כריכות, ובשני ח' כריכות, והם יחד י-ה,

יש לבאר למה לא י' וה' סיבובים כנגד י-ה, משום שהאותו י-ה הם שם של דין,

כתיב (תהלים סח ה) שירו לאלקים זמרו שמו סלו לרכב בערבות ביה שמו ועלזו לפניו: **פירש"י** **בי-ה שמו** - בשם י"ה שהוא ל' יראה כדמתרגמינן דחילא, עזי וזמרת י-ה (לקמן /תהלים/ קי"ח) וכן כי יד על כס י-ה (שמות יז) בתרגום וכן כי ביה ה' (ישעיה כ"ו) ארי בכך תתפרקון במימרא דחילא ה' ותקיף עלמא אומר המשורר שבחו לפניו וגורו מפניו ועלזו וזהו דוגמת האמור במקום אחר וגילו ברעדה (לעיל /תהלים/ ב'): עכ"ל רש"י וגם כתיב תהלים צ"ד אשר תיסרנו י-ה, יסור יסרני י-ה, **לפיכך לא אמרו לכרוך הציצית בדרך הדינים.**

להערות הארות ולקבלת העלון ניתן לפנות אל
"מכון פאר" רחוב חזון איש 2 בני ברק
פקס 03-6161777 נייד 0527-616166
מייל y0527616166@gmail.com

שהוא אלוהיהם, ולא היו רשאים לומר דבר להם, זה נקרא יציאה מרשותם. אף על גב דהליכה ממש גמר יציאתם ממצרים היה ביום ט"ו, וראיה שהוציאם מרשות מצרים ביום י"ד, שהרי איסור חמץ מתחיל ביום ארבעה עשר מחצות ואילך (פסחים ד ע"ב),

ואכילת מצה רק בליל חמשה עשר (שמות יב, יח), אלא, מפני שמתחיל היציאה מחצות יום ארבעה עשר, עכ"ל המהר"ל,

מבואר, כי המהר"ל מחלק בין תחילת היציאה לסוף היציאה, ומתחילת היציאה, היה שמונה ימים, כדברי רבי משה הדרשן.

תירוץ נוסף על הקושיא בדברי רבי משה הדרשןשהביא רש"י

איתא במסכת שמחות (בתחילת המסכת), **כתיב** (שמות י"ב) "ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור בארץ מצרים" וגו', וכתוב (במדבר ח) "כי לי כל בכור ביום, הכותי כל בכור וגו', (א"כ מתי היתה מכת בכורות ביום או בלילה)

ואתה משיב, א"ר יוחנן, אע"פ שהכה אותם מכת מות מחצי הלילה, היתה נפשם מפרפרת בהם עד הבוקר, משל הדיוט אומר נתת פת לנער הודע את אמו, אף הקדוש ברוך הוא אמר, אודיע לבני המיתה המשתקת הזאת ששונאיהם היאך מתים בה, אלא תשמור נפשותם עד הבוקר, כדי שיראו בני בשונאיהם, ע"כ,

מבואר, כי מכת בכורות נחלקה לשתי חלקים, המכה שהיתה בלילה, ומאז היו גוססים ומפרפרים עד הבוקר, והמיתה שהיתה ביום, ובכך מתורצת הסתירה, בין הכתובים, בחצי הלילה וה' הכה כל בכור, לבין הכתוב, ביום, הכותי כל בכור,

לפי זה ניתן לבאר את דברי ר' משה הדרשן

בדבריו של רבי משה הדרשן נאמר, כי "פתיל תכלת". על שם שכול בכורות, תרגום של שכול תכלא. כלומר שהחוט תכלת הנוסף הוא משום הבכורים שהוכו ומתו, וכתב עוד, ושמונה חוטים שבה, כנגד שמונה ימים,

אפשר לומר, לפי שהחוט השמיני הוא כנגד מכת בכורות והמכה היתה גם בלילה וגם ביום, ומכיון ומכת בכורות היתה המכה בפטיש והגורם ששלחם פרעה, אפשר לומר, שבא ר' משה הדרשן להחשיב החלק הראשון של המכה ליום נוסף, ומאז היה שמונה ימים לקרע"ס.

בס"ד י"ט סיוון תשפ"א

החתן שהתחיל להניח תפילין לקראת החתונה

חתן מאחת הישיבות הק' בבני ברק שמסר את התפילין לבדיקה ב"מכון פאר" בפעם הראשונה מאז הבר מצווה,

נתגלה כי בפרשית "קדש ליי" של ראש היתה אות מוחלפת בפסוק "והיה לך לאות על ירך ולזכרון בין עיניך" כאשר במילה **עיניך** כתוב **עינין** בנו"ן וכידוע שאות מוחלפת פוסל את התפילין,

החתן שקיבל תפילין חלופיות עד שיקבל פרשיות חדשות מהסופר, והניח תפילין בפעם הראשונה מהבר מצווה, שיתף בשמחה את כל חבריו בישיבה לקראת הנחת התפילין בפעם הראשונה בחייו כמקובל בהנחת תפילין לראשונה, בהגשת תקרובת של שמחה ובשירת ומשפע מצוות תפילין,

הסופר שהוא דודו של החתן חש שלא בטוב מאז ששמע על האסון שקרה לאחיינו עם התפילין שהוא כתב, על אף שמסר התפילין לבדיקת מחשב אך כנראה שהבדיקה היתה לא ראויה ואינה מוסמכת מספיק

החתן שהודה לה' כי מהיום יוכל להניח תפילין כשרות פנה לרבו בשאלה מה עליו לעשות לתיקון החסרון וקיבל תשובה, ללמוד כל יום בהלכות תפילין ולבדוק תפילין כל שנתיים,

ובמסר חיובי מבקש החתן כדי להפיג צערן כי יש להקפיד בבדיקת תפילין לפי הדקדוקים הראויים,

צילום הפרשיה הפסולה

ויהי ב"ר יצחק אב"ד מנישית ב"מכון פאר" כ"ד י"ט סיוון תשפ"א
 מנחה וילך יאבב וזמנין היום אתם וצאנים בלודיעל האבילב והיה כי יבילאך יתורה אב"ד אר"ץ והכלעלי והוץ
 בלודיעל הנה עלבלעית ימנים תאבכל מל"ת ובלים העלבלעלי וי"ץ ביהודה מלכות לאבכל את עלבלעית הלימים ולא
 בלודיעל מנצארים והיה כך בלאות על"ך ובלכרון ב"ץ עליעלן בלודיעל תהיה תורת יהודה בתיך כי ב"ד וצאנה